

GĂRGĂRIȚA
 comedie
 satirică
 în patru tablouri
 de
JON BĂIEȘU

PERSONAJELE

- GRĂMESCU, 50 de ani**
- ELVIRA, 27 de ani**
- PĂSCULETE, 50 de ani**
- NUȚI, 19 ani**
- BUBU, 40 de ani**
- GIGI, 30 de ani**
- SOTIR, 35 de ani**
- VAVA, 30 de ani**
- GROAPĂ, 50 de ani**
- VICA, 51 de ani**
- TURBATU, 50 de ani**

Acțiunea se petrece chiar în zilele noastre.

Tabloul 1

Biroul lui Grămescu, șeful cooperației meșteșugărești din orașul B. Tip înalt, masiv, 50 de ani ; cu zece ani în urmă era frumos, dar și acum place femeilor. Vorbește la telefon.

GRĂMESCU : Îmi aranjezi separeul din fund. Atît, două persoane. Nu aprinzi lumina electrică, aprinzi două lumînări roșii. Se începe cu păstrăv, se continuă cu pastramă de gîscă, ficăței de pasăre la tigaie, caș afumat și ceapă verde. Ai prepelițe ? Perfect. Pui două la cuptor. Crocante. Mă, să fie serviciu a-ntîia, că vă belesc ! Vin cu o prințesă. Turcitu, cu acordeonu', să fie pe-aproape. Ce vin aveți ? Mă, voi știți care sînt cele trei calități ale

vinului ? Să fie sec, să fie rece și să fie mult. Ha, ha, ha ! Fir-ați ai dracului de pungăși, mi-ați mincat o avere. Salut ! *(Apasă pe butonul soneriei. Intră Elvira, secretara, blondă, 27 de ani, încă frumoasă, deși a făcut șolduri.)* Fă-mi o cafea.

ELVIRA : E adevărat ce-am auzit ?

GRĂMESCU : Ce-ai auzit ?

ELVIRA : Că-ți ici o altă secretară în locul meu.

GRĂMESCU : Da, ai auzit bine. Îmi iau una mai aspectuoasă. Așa e protocolul : cînd o secretară îmbătrînește, îi ia locul alta mai tinără. Circulația cadrelor.

ELVIRA : Poți să fii atît de nemernic ?
GRĂMESCU : Nu te obrăznic !

ELVIRA : Acum cinci ani, cînd te-am cunoscut, tot așa îmi vorbeai ?

GRĂMESCU : Atunci cînd ai venit la mine pentru angajare, iar eu te-am invitat în aceeași zi la un restaurant în afara orașului, ți-am oferit o găină la ceaun, iar seara tu m-ai invitat la tine acasă, aranjînd cu colega de cameră să doarmă la o prietenă ?

ELVIRA : Da.

GRĂMESCU : Păi de ce-ai făcut asta ?
Cine te-a obligat să mă inviți acasă ?
Nu bănuiai că o să tabăr pe tine ?

ELVIRA : Altfel nu mă angajai.

GRĂMESCU : Ba da, te angajam. Te angajam și te invitam altă dată la restaurant, peste vreo săptămînă. Iar tu puteai să refuzi, pretinzînd că ești logodită și că-ți iubești logodnicul etc. Iar eu te mai țineam încă vreo săptămînă ca secretară, și pe urmă te mutam în altă parte.

ELVIRA : Nenorocirea e că mă îndrăgostisem de tine din prima zi.

GRĂMESCU : Foarte rău. Trebuia să bănuiești cu cine ai de-a face.

ELVIRA : Aveai farmec, semănai cu un lord englez.

GRĂMESCU : De unde știi tu cum arată un lord englez ?

ELVIRA : Din filme.

GRĂMESCU : Vax ! Am văzut eu unul în carne și oase, la București, la Athenée Palace, cum se scobea în nas... Dar, în sfîrșit, faptul că erai îndrăgostită nu justifică figura odioasă pe care mi-ai făcut-o.

ELVIRA : Ce ți-am făcut ?

GRĂMESCU : Mi-ai făcut un copil.

ELVIRA : Tu ai zis să-l lăsăm.

GRĂMESCU : Pentru că m-ai anunțat în luna a cincea. Ce sperai ? Să mă însor cu tine ?

ELVIRA : N-ar fi fost normal ?

GRĂMESCU : Și, cu nevastă-mea, în vîrstă de cincizeci și unu de ani, ce să fac ? S-o omor ?

ELVIRA : Ziceai c-ai încercat.

GRĂMESCU : Bineînțeles că am încercat. I-am turnat petrosin în ceai și terebentină în chiftele, m-am făcut că alunec și am împins-o sub un autobuz, nimic. Pînă la urmă, am aranjat cu un amic de la grădina zoologică să-mi împrumute un tigru. Degeaba ! Fiara, în loc s-o mănînce pe ea, a mîncat pisica și s-a săturat. Dar să presupunem că divorțam normal. Mi se dădea un vot de blam, eram

scos din funcție, mă însuram cu tine și duceam o viață de mizerie. Așa, cel puțin, nu duci lipsă de nimic, îți dau eu de toate.

ELVIRA : Am rămas, la douăzeci și șapte de ani, nemăritată. Din cauza ta.

GRĂMESCU : Ai o mîngiere : copilul.

ELVIRA : Căruia nu-i dai voie să-ți zică „tată“.

GRĂMESCU : Închipuie-ți că ne-am întîlni pe stradă, eu cu nevastă-mea și tu cu copilul, care mi-ar sări în brațe, urlînd : „Tăticuțule ! Tăticuțule !“

ELVIRA : Așa, preferi să-ți spună „nene“...

GRĂMESCU : Ți-am aranjat un loc bun : coafeză la „Igiena“. Într-o lună, te califici la locul de muncă, scoți două sute pe zi.

ELVIRA : Eu, coafeză ? ! Cu liceul la bază ? ! (Versă o lacrimă.) Mi-ai distrus viața !

GRĂMESCU : Hai, hai, fără teatru...

ELVIRA : Am să te blestem !

GRĂMESCU : N-ai decît.

ELVIRA : Să dea Dumnezeu să...

GRĂMESCU : Să ce ? Să mă calce o mașină, să-mi cadă părul, să...

ELVIRA : Nu. Să dea Dumnezeu să-ți pice un control pe cap, ca să te ia dracu' !

GRĂMESCU : Mușcă-ți limba ! Rămîi și tu pe drumuri, ajungi femeie de serviciu. Du-te și fă-mi o cafea.

(Elvira iese. Peste o clipă intră Păsculete. Un tip masiv, înalt, cu mustață pe oală, cu ochelari fumurii și cu pălărie vinătorească pe cap. Îi face semn lui Grămescu să se ridice de pe scaun, se așază în locul lui și formează, grăbit, un număr de telefon.)

PĂSCULETE : Alo ! Bucureștiul ? Tu ești, Miți ? Scuză-mă, nu ți-am recunoscut vocea. Șeful e acolo ? Da, eu sînt, Păsculete. (Pauză scurtă.) Da, șefule. La Caracal am terminat aseară. Am dat șapte înși pe mîna procuraturii. Ce să fac ? Să plec la Turnu Severin ? Păi, mai întîi să termin aici. Acum am sosit. Din cite miros eu, nici aici nu e bine. Îi curăț, bineînțeles. Să trăiți. (Închide telefonul, apoi îl privește lung și semnificativ pe Grămescu. Acesta stă în picioare, incremenit.) Ce e, domnu' Grămescu ? De ce ai rămas pe gînduri ? Nu te așteptai să-ți pice un control ?

GRĂMESCU (profund îngindurat) : Ba da. Mă așteptam. Chestia este alta : că, începînd de azi, eu nu mai pot să fiu ateu. Începînd de azi, eu trebuie să cred în ceva. În psihoză, în metempsihoză, parapsihologie, telepatie și alte aiureli supranaturale.

- PĂSCULETE : De ce ?
- GRĂMESCU : Cu un minut înainte de a intra dumneavoastră, secretara mea...
- PĂSCULETE : Căreia i-ai făcut un copil...
- GRĂMESCU : De unde știi ?
- PĂSCULETE : Am auzit de-alături.
- GRĂMESCU : Deci, secretara mea m-a blestemat să-mi pice un control pe cap. Și exact peste un minut ați intrat dumneavoastră ! Ce explicație științifică pot eu să dau acestei întâmplări ? E voie să se împlină așa ceva în realitate ?
- PĂSCULETE : Într-adevăr, chestia e derutantă și greu de descifrat cu logica obișnuită. Soacra mea avea asemenea însușiri miraculoase. L-a întrebat, odată, pe bărbat-su dacă o înșală, el a zis că nu, iar ea l-a avertizat : „dacă mă minți, o să-ți cadă ceva în cap”. Peste o oră, el a plecat de-acasă și, mergând pe stradă, un țurture l-a despicat în două. În sfârșit, există exemple la infinit. Dar, ca să nu ne luăm cu vorba, să sigilăm, mai întâi, fișetul. (*Scoate un sigiliu și sigilează fișetul, apoi se așază înapoi la birou.*) E posibil ca această secretară să aibă un extraordinar simț al prezienții. Te-a mai blestemat vreodată ?
- GRĂMESCU : Am vrut să plec într-o simbătă la București, fără ea, aveam acolo o altă combinație. N-am ajuns. A deraiat trenul.
- PĂSCULETE : E clar ! Ești la mîna ei. Să trecem la ale noastre.
- GRĂMESCU : Ați primit vreo sesizare sau e un control de rutină ?
- PĂSCULETE : Și una, și alta.
- GRĂMESCU : Vreți să spuneți că ați primit ceva note informative ?
- PĂSCULETE : Oho !
- GRĂMESCU : Și ce se spune în ele ?
- PĂSCULETE : Totul.
- GRĂMESCU : Adică ce, mai exact ?
- PĂSCULETE : Că furați ca-n codru. (*Deschide servieta-diplomat și frunzărește un dosar.*) De pildă, afacerea cu verighetele. Pe urmă, afacerea cu covoarele de mină. Cu blănurile de astrahan și bizam. Cu angajările. (*Închide dosarul.*) Știu tot, Grămescule. Ajută-mă să termin mai repede, sînt grăbit, am o afacere cumplită pe cap la Turnu Severin. Plus că sînt obosit peste măsură. Fie-ți milă de mine. Spune tot ce ai pe conștiință, și am să fiu milos cu dumneata.
- GRĂMESCU : Ce să am pe conștiință ? Nu am nimic pe conștiință. Știu eu ce fac subalternii mei ? Eu sînt unul singur, ei sînt cîteva mii : blănari, cizmari, croitori, bijutieri, frizeri, meșteșugari... Fiecare răspunde de el.
- PĂSCULETE : Și, cam cită șpagă pri-
- mești de la ei ? Săptămînal, de pildă. Fii sincer.
- GRĂMESCU : Faceți o însinuare care mă jignește.
- PĂSCULETE : Vai de mine, nici prin cap nu mi-a trecut să te jignesc ! Eu n-am vrut decît să ne înțelegem ome-nește. Pentru că, în ultimă instanță, ce sîntem, chiar dacă unul e revizor, iar celălalt șef de cooperatie meșteșugărească ? Sîntem oameni, nu ?
- GRĂMESCU : Bineînțeles.
- PĂSCULETE (*deschide fișetul și ia un teanc de dosare*) : Roagă pe simpatica și blonda dumitale secretară să-mi facă o cafea amară.
- GRĂMESCU : Imediat. (*Cînd să iasă, se întîlnește cu Elvira, care aduce, din proprie inițiativă, o cafea. O oprește o clipă și-i șoptește.*) Ține-l de vorbă pînă mă întorc, nu-i da timp să-și bage nasu-n hirtii. (*Iese.*)
- ELVIRA : Sînt o ghicitoare : abia ați pronunțat cuvîntul cafea și eu am intrat cu ea pe ușă.
- PĂSCULETE (*ii întinde o mîină*) : Am auzit că ai acest dar minunat. Ghicește-mi și mie ceva.
- ELVIRA (*plină de surisuri*) : Depinde ce doriți să vă ghicesc... De dragoste, sau de noroc ?
- PĂSCULETE : De ambele.
- ELVIRA : Ce palmă frumoasă ! (*O ci-tește.*) Noroc aveți, dar e scurt.
- PĂSCULETE : Nu contează, noroc să fie. Dragostea ?
- ELVIRA : Vă pîndește. E pe-aproape.
- PĂSCULETE : Cît de-aproape ? Mai mult de un metru ?
- ELVIRA (*cochetează*) : Aproximativ. (*Cei doi rîd cu complicitate. Ea se reazemă de birou, provocatoare.*) Am să vă spun o chestie care o să vă șocheze.
- PĂSCULETE (*răsfoind dosarele*) : Serios ? !
- ELVIRA : Îmi plac bărbații cu mustață. Dar trebuie să fie o mustață cu adevărat bărbătească, deasă, stufoasă, aspră. (*Romantică.*) Primul bărbat care m-a sărutat purta o mustață blondă, ca un spic de griu. Eu aveam paisprezece ani, iar el, patruzeci — cea mai frumoasă vîrstă a unui bărbat. Și-acum simt fiorul divin al mustății care mă gidila pe năsuc. Luna mai abia începuse, liliacul mirosea de-miențial, pe cer strălucea o lună aurie, dar el era înșurat, cu doi copii. Fiți sincer, aveți succes la femei ?
- PĂSCULETE : Probabil că da, dar n-am încercat.
- ELVIRA : O ! De ce ?
- PĂSCULETE : Sînt timid.
- ELVIRA : Cu ochii aceștia negri ca focul ? ! (*Reduce distanța.*) Mai lasă dracului dosarele-alea. Am cei mai pietroși sini din municipiu. Deseară

- sint singură, fac focul în sobă, dimitor copilul la mama. Să nu aduci decit flori. Trandafiri albi.
- PĂSCULETE : Deseară nu pot. Sint ocupat. Poate, miine seară. După ce-l bag pe șeful tău la pușcărie.
- ELVIRA : La pușcărie ?! De ce ?
- PĂSCULETE : Ți se pare că n-a furat suficient ?
- ELVIRA : El nu fură.
- PĂSCULETE : Primește.
- ELVIRA : E normal. Dar să știi că e un omn. N-are studii, e bădăran uneori, dar cind vrea, se poartă ca un lord. Te rog să nu-i faci vreun rău. Te rog eu. (*I se așază pe genunchi și îl în-lănțuie cu mînile pe după git.*) N-o să regreți.
- PĂSCULETE : Trebuie să-mi fac datoria.
- ELVIRA : Datoria, față de cine ? Față de stat ? Dacă-l dai pe el în git, îți dă statul ceva în plus ? O primă ? O corație ?
- PĂSCULETE : Nimic.
- ELVIRA : Ești înșurat ?
- PĂSCULETE : Divorțat.
- ELVIRA : Îmi plac bărbații divorțați, pentru că sint căliți în suferință, au cunoscut înfrîngerea, deziluzia, resemnarea. Cind am dat examen la Institutul de teatru — nu știai că am vrut să mă fac actriță ? — le-am spus monologul femeii părăsite. Un monolog de... Autorul l-am uitat, n-are importanță. Plîngea comisia în hohote. Într-un fel sau altul, toți sintem singuri pe această lume. (*Varsă o lacrimă.*) Dacă ai ști cît de nefericită sint... N-am un om de suflet lingă mine, căruia să-i fac o mărturisire intimă, să-l școl noaptea la telefon ca să-i spun că l-am visat, să-i recit o strofă de Eminescu sau Topîrceanu... Dacă ai ști ce grea e viața în provincie ! Toți te cunosc, toți sint cu ochii pe tine. Aș vrea să evadez, dar n-am unde și cu cine.
- PĂSCULETE : Poate că ar fi bine să cobori, totuși, de pe genunchii mei. Să nu ne surprindă șeful tău. Poate s-ar supăra și te-ar persecuta.
- ELVIRA : Pe mine ?! Il am la degetul mic.
- PĂSCULETE : Serios ?
- ELVIRA : Știu totul despre el. Dacă deschid gura, îl distrug.
- PĂSCULETE : N-ar fi frumos din partea dumitale. Aveți un copil împreună.
- ELVIRA : La copil mă gîndesc și eu. Îi seamănă leit.
- PĂSCULETE : Te întreb o chestie, din simplă curiozitate. Știu că are un milion, partea lui. Știu că i s-au făcut mai multe percheziții și că nu s-a găsit nimic. Unde-l ascunde ?
- ELVIRA : Ce-mi dai ?
- PĂSCULETE : Vedem noi. Discuțăm deseară. Mi-ai făcut o invitație. Poate, simbătă și duminică, imi faci o vizită la București...
- ELVIRA (*enigmatică*) : Există un fotbalist care se cheamă Dudu ?
- PĂSCULETE : Da.
- ELVIRA : Mă duc. A venit. (*Iese, misterioasă.*)
- PĂSCULETE (*îngîndurat*) : Dudu...
- GRĂMESCU (*întră grăbit, gîfînd, a alergat*) : Sper că nu v-ați plictisit în lipsa mea ?
- PĂSCULETE : Nu. Deloc. Ai o secretară șarmanță și inteligentă.
- GRĂMESCU : Am fost să aranjez cu masa de prînz. E un han în apropierea orașului, are pui la ceaun, păstrăvi și un vin sec și vechi.
- PĂSCULETE : Mulțumesc, eu nu beau decit un ceai cu o felie de piine prăjită, sint bolnav de stomac.
- GRĂMESCU : Îmi pare rău...
- PĂSCULETE : Asta-i situația. (*Grămescu pune pe birou, cu discreție, un pachetel învelit în hirtie albă.*) Ce-i asta ?
- GRĂMESCU : Ca să aveți pentru ceai și piine prăjită.
- PĂSCULETE (*desface pachetul și desoperă un teanc de sute*) : Ce-i asta ? Nu înțeleg.
- GRĂMESCU : O atenție. Sintem oameni... Dumneavoastră ați spus-o.
- PĂSCULETE (*se ridică, indignat*) : Auzi, dumneata ești un bandit și un provocator ! Vrei să-mi dai mită, ca să mă bagi pe urmă la pușcărie ! Fii sincer, asta urmărești ?
- GRĂMESCU : Doamne ferește !
- PĂSCULETE : Ia să vedem, le-ai însemnat cu acul ? Ți-ai notat seria ?
- GRĂMESCU : Domnu' Păsculete, ce dracu', dom'le, cum să fac eu așa ceva ? ! Nu m-ar bate Dumnezeu ?
- PĂSCULETE : Sint de douăzeci de ani revizor, dar n-am luat un capăt de ață, deși mi s-au oferit milioane. Un capăt de ață n-am luat ! Mai bine mănînc biscuiți decit să iau mită, prefer să umblu un an cu aceeași pereche de pantofi, să n-am un covor în casă, un tablou, o mobilă !
- GRĂMESCU : Nu mă înțelegeți greșit. A fost pur și simplu un gest...
- PĂSCULETE : Ce-ți închipui ? Că toți sint corupți, ca voi ? Că toți fură ca voi ? (*Se intoarce la birou.*) Ia să văd, de curiozitate, cu cît voiai să mă momești. (*Numără banii.*)
- GRĂMESCU : Nu-i mai numărați ! Sint zece mii.
- PĂSCULETE : Va să zică, după părerea dumitale, asta e prețul la care poate fi cumpărată cinstea unui revizor contabil ? Mulțumesc.
- GRĂMESCU : Nu mă înțelegeți greșit. Asta nu e decit un mizilic, o gustare,

- un antru. Sigur că pe urmă stăm de vorbă, discutăm. În acest scop vă și invitasesm să luăm masa împreună. Nu trebuie să vă supărați. Nu e asta ultimul meu cuvânt. (*Se scotocește prin buzunare și mai pune pe masă un teanc de sute.*)
- PĂSCULETE :** Grămescule, încetează ! Încetează cu vorbăria asta găunoasă ! Din clipa asta, în ochii mei nu mai ești doar un individ corupt pină-n măduva oaselor, ci și un tip meschin, mărunț, rapace. Ce e cu... Dudu ?
- GRĂMESCU :** Care Dudu ?
- PĂSCULETE :** Știi tu mai bine. Zi de bună-voie.
- GRĂMESCU :** Vă referiți la om sau la pom ?
- PĂSCULETE :** Dumneata nu-mi pune mie întrebări. Dumneata răspunde !
- GRĂMESCU :** Probabil vă referiți la faptul că am un dud în curte.
- PĂSCULETE :** Exact. (*Revelație.*) Ce se ascunde sub acest dud ?
- GRĂMESCU (tulburat) :** Ce să se ascundă ? Nimic. Pământ. (*Deschide un sertar și mai pune un teanc de sute pe masă.*)
- PĂSCULETE :** Ia zi, cit ieși pentru o angajare ? (*Grămescu e ocupat, cotrobăie prin sertare, printre dosare, de unde scoate teancuri de sute, pe care le numără și le așază pe birou, în fața lui Păsculete.*) Din afacerea cu verighelele cit și-a ieșit ?
- GRĂMESCU (istovit) :** Asla e tot. Cinci-zeci de mii.
- PĂSCULETE (se ridică și-l ia de gît) :** Ascultă, mă, nemernicule ! Voi furați cu milioanele, și mie-mi arunci cu praf în ochi, drept recompensă că nu vă bag la pușcărie ? Cum îți permiți ?
- GRĂMESCU (speriat) :** Cit ?
- PĂSCULETE :** O sută de mii.
- GRĂMESCU (stă citeva clipe pe ginduri, apoi ia o carte din raft și o deschide ; cartea e, de fapt, o casetă, din care scoate un teanc impresionant de sute) :** Îi țineam pentru un caz de Doamne ferește. Iată că le-a venit sorocul.
- PĂSCULETE (ia tealnc de bani și-l numără cu scrupulozitate) :** Lipsesc două sute.
- GRĂMESCU :** La o sută de mii...
- PĂSCULETE :** Hai, mai pune două sute.
- GRĂMESCU :** Nu mai am nici cinci bani.
- PĂSCULETE (nervos) :** Atunci, ia-i înăpoi și du-te dracului ! (*Aruncă banii pe jos.*)
- GRĂMESCU (adună banii) :** Pe cuvântul meu că nu mai am.
- PĂSCULETE :** Împrumută-te. (*Grămescu iese și se întoarce imediat cu două sute.*) Mersi. (*Pune banii în servieta-diplomat.*) Auzi, Grămescule ? Părearea mea e să vă lăsați de prostii. (*Se ridică să plece.*) Întâmplător, îmi ești simpatic și te-am salvat, dar vine unul al dracului, care vă nenorocește, înfundată pușcăria. Plus aspectul moral al trebii ; gândiți-vă că voi luați banii din buzunarul unor oameni simpli.
- GRĂMESCU :** Fură și unii oameni simpli. Dacă n-ar fura, de unde ar da ? De ce un chelner sau un frizer, cînd vrea să fie angajat la un local de lux, vine cu șpaga de zece mii ? Pentru că știe c-o să-i scoată înzecit. Nu-i văitați pe oamenii simpli, se descurcă.
- PĂSCULETE :** Dragul meu, să nu generalizăm. Învață de la mine : cel mai periculos lucru e să generalizezi. Mai periculos decît dacă ai înjura în gura mare. Noi trebuie să pornim de la ideea că oamenii sînt buni și cinstiți și că munca și banul lor merită respectul nostru. Spune-le și subalternilor dumitale să-și bage mințile în cap, să nu mai fie lacomi, să renunțe la pungășil și bacșișuri. Altfel, odată și-odată, o pătesc. La revedere și cu bine. Multă sănătate. (*Iese, dar se întoarce peste o clipă.*) Dacă sună de la centrală și întreabă de mine, spui c-am terminat treaba aici și c-am plecat la Turnu Severin. (*În șoptă.*) Și, fii atent : secretara te latră. Fără să vrea, din prostie.
- GRĂMESCU (tot în șoptă) :** O schimb chiar astăzi.
- PĂSCULETE :** Neapărat. (*Iese.*)

Tabloul 2

Același decor. Grămescu apasă pe buton. Intră noua secretară, nouăsprezece ani, brunetă, trup perfect.

- GRĂMESCU (se luminează) :** Cum te simți, iubita mea, în prima zi de serviciu ?
- NUȚI :** Minunat. Îmi place telefonul, că are butoane. Încă nu le-am învățat pe toate.
- GRĂMESCU (o stringe în brațe) :** O să le-nveți. Totul se învață.
- NUȚI :** Am început să bat la mașină. Știi deja patru litere și două cifre.
- GRĂMESCU :** Ești grozavă ! Deseară ieșim la „Hanul cu prepeleac”. O să

- mîncăm păstrăv. Și pastrămă de gîscă. Și prepeliță. Ai mai mîncat vreodată prepeliță ?
- NUȚI** (*fată simplă, provenită dintr-o familie simplă*): Nu. Am mîncat porumbel. Tata îi prindea și mama îi făcea ciulama. Dar sînt moartă după păstrăv. Și după escalop cu ciuperci. Auzi ? Și n-o să ne vadă nimeni ?
- GRĂMESCU** : Cine să ne vadă ?
- NUȚI** : Soția ta.
- GRĂMESCU** : Ți-e frică ?
- NUȚI** : N-aș vrea să ai probleme din cauza mea. Eu nu mă formalizez. Am fugit pînă acum de trei ori pe balcon, iar odată una a vrut să mă păruiască în local. Am chemat-o la toaletă și am făcut cu ea un meci de jiujiu, de-a luat-o bărbat-su pe brațe. Vrei să-ți arăt ? (*Îi face o „figură” fulgerătoare și-l aruncă la podea.*)
- GRĂMESCU** (*se ridică cu greu*): Dragă Nuți, ești grozavă, dar nu trebuia să te obosești, te credeam pe cuvînt.
- NUȚI** : La mine în mahala toți șmecherii mă ocolesc. Am o lovitură mortală. (*Face un gest de atac, dar Grămescu are timp să se refugieze în spatele biroului, prudent.*)
- GRĂMESCU** : Te rog ! Nu e cazul. Du-te și fă-mi o cafea.
- NUȚI** : Cum se face ? Pun cafea, pun apă...
- GRĂMESCU** : Întii pui apă și pe urmă cafea. Așezi ibricul pe reșou și aștepți.
- NUȚI** : Ce ?
- GRĂMESCU** : Să dea în clocot.
- NUȚI** : Ochei ! Altceva, ce mai am de făcut ?
- GRĂMESCU** : Nimic. Răspunzi la telefon, faci cafele și, dacă e cazul, bați cite-o adresă la mașină. Asta, mai tirziu, cînd o să înveți.
- NUȚI** : Și ce leafă o să am ?
- GRĂMESCU** : O mie patru sute.
- NUȚI** : O mie patru sute ? ! Cu trupul meu perfect și cu ochii mei verzi, cu care am înnebunit orașul ? Fără trei mii nici nu concep, plec în cinci minute, am o propunere serioasă de recepționeră.
- GRĂMESCU** : Draga mea, gîndește-te că nu ai decît opt clase elementare, și că trei mii are contabilul-șef, cu studii superioare.
- NUȚI** : Atunci, deseară ieși cu contabilul-șef, mîncîncă cu el păstrăv și escalop cu ciuperci ! (*Dă să iasă, indignată.*)
- GRĂMESCU** : Nuți ! Stai, dragă, nu te enerva. Pe tine te interesează cît iei pe statul de plată, sau în mină ?
- NUȚI** : Pe stat, pentru că asta contează la pensie. Știu de la mama.
- GRĂMESCU** : Bine, o să rezolv și asta. Du-te și fă cafeluța. Și cheamă băieții.
- NUȚI** : Sint aici.
- GRĂMESCU** : Dă-le brinci înăuntru. (*Nuți iese. Intră patru bărbați : Bubu, Gigi, Sotir și Vava. Unii sînt mai slabi și mai tineri, alții mai bătrîni și mai grași ; sau invers.*)
- CEI PATRU** : Să trăiești, nașule !
- (*Grămescu tace ; se gîndește.*)
- BUBU** (*omul glumeț*) : Nașule, vrei să-ți spun una bună ?
- GRĂMESCU** : Spune.
- BUBU** : Știi cum scapă un om de vîrsta dumitale de holeră ?
- GRĂMESCU** : Cum ?
- BUBU** : Ia o lepră de nouășpe ani. (*Se ride cu poftă.*)
- GRĂMESCU** : Nu faceți bancuri proaste, o iubesc sincer.
- GIGI** : Merită. Arată ca focul.
- SOTIR** : Să-ți trăiască. Dacă o vede nașa, face dalac.
- VAVA** : De unde-ai scos-o ?
- GRĂMESCU** : Era picoliță la „Căprioara” și-am făcut schimb cu responsabilul : i-am dat o blondă de douăzeci și șapte și-un borcan cu „Loz în plic”.
- BUBU** : Ai ieșit în cîștig. (*Pune un plic pe birou.*)
- GRĂMESCU** : Ce-i aici ?
- BUBU** : Trei babe.
- GRĂMESCU** : Numai atît ?
- BUBU** : Am avut o săptămînă de belea. Cîșpe comenzi, și restul — reparații. Oamenii se îmbracă de gata.
- GIGI** (*pune plicul*) : Mi s-au stricat la argăseală zece pielicele de astrahan, am dat din buzunar o groază de bani.
- SOTIR** (*pune plicul*) : Cinci bucăți. Am intrat în postul mare, nu se mai însoară nimeni, nu se mai comandă verighete.
- VAVA** (*pune plicul*) : Șapte mii. Sezon reușit. Se-apropie sărbătorile, toată lumea se tunde, se coafează și se frecționează.
- GRĂMESCU** (*intunecat și sever*) : Deci, trei și cu trei — șase, șase și cu patru — zece, și cu șapte — șaptespe. Îmi mai trebuie optzeci și trei de mii. (*Pauză.*) Ați auzit bine : îmi mai trebuie încă optzeci și trei de mii. N-ați aflat că am avut un control de la centrală ?
- VAVA** : Mi-a spus Elvira.
- GRĂMESCU** : Era un revizor contabil care știa tot. Tot. Dacă nu-i burdușeam servieta cu sute, în două zile eram legați. Sper că nu vreți să dau banii din buzunarul meu ?
- GIGI** : Doamne ferește ! Punem mină de la mină și, peste un ceas, îi ai.
- GRĂMESCU** : Altădată, la un control ca ăsta, scăpam cu cel mult zece mii.

Acum, mi-a luat o sută de mii. Jaf.
VAVA : Ce să-i faci, nașule... Cine nu dă,
nu are.

SOTIR : Ne scoatem noi pîrleala.

GRĂMESCU : Începînd de azi, sistați
orice combinație. Toți sînt cu ochii pe
noi. Am fost turnați.

BUBU : Nu se poate !

GRĂMESCU : Știu sigur. Ascundeți ba-
nii, aurul, casetofonele și tot ce-aveți.
Nu țineți nimic la vedere.

GIGI : Eu am pus totul într-un butoi cu
varză.

BUBU : Eu i-am pus sub faianță.

VAVA : Eu, în cușca cîinelui. E lup.
Omoară și-un bou.

GRĂMESCU : Am spus și nu mai repet :
nu țineți nimic în casă. Eventual, duceți
bani și obiectele la oameni de
încredere.

BUBU : De cine poți fi sigur ? Acum
cinci ani, i-am lăsat unui văr primar
o sută de mii. I-am văzut cum v-ați
văzut voi ceafa. Zice că i-a ascuns în
sobă, c-a uitat și c-a făcut focul.
„Vreau să văd scrumul”, i-am zis.
(*Către Grănescu.*) Dumneata unde-i
ții ?

GRĂMESCU : În pămînt, dar trebuie să-i
scot. Cineva m-a lătrat. (*Pauză și în-
gîndurare.*)

VAVA : Nașule, și zici să nu ne mai li-
pim de nimic ?

GRĂMESCU : Categorie.

SOTIR : Și, ce dracu' fac ? Leafa de-abia
mi-ajunge pentru Kent.

GRĂMESCU : Fumezi „Carpați”.

BUBU : Eu mă gîndesc tot timpul cine
a putut să toarne. Dacă-l aflu, bag
cuțitu-n el.

GRĂMESCU : Sînt mai mulți. Nu-i știu,
dar îi bănuiesc. Subalterni mărunți și
invidioși.

BUBU : Pe toți i-am omenit.

GRĂMESCU : Nu contează. Poți să te
porți oricît de frumos cu ei, tot te
urăsc. Revizorul avea un dosar întreg
cu informări scrise. Trebuia să-l oblig
să le rupă în fața mea.

VAVA : La suma care i-ai dat-o, era
obligat să ți le dea. Măcar știam de
cine să ne păzim.

GRĂMESCU : Oricum, pentru un timp,
trebuie să ne abținem.

BUBU : Eu nu pot.

GRĂMESCU : De ce ?

BUBU : Nu pot. Dacă nu le dau voie la
băieți să-și facă blaturile, nu mă mai
înțeleg cu ei. Adică, nu mai vin la
serviciu, lucrează pe cont propriu, și
cu trebuie să trag obloanele.

GIGI : Și eu la fel. Dacă i-am obișnuit
așa, nu-i mai pot opri.

GRĂMESCU : Și dacă vă prinde ?

GIGI : Dacă ne prinde, ne prinde.

GRĂMESCU : Da, dar cădem toți. (*Pau-
ză.*)

VAVA : Nașule, eu zic așa : în caz de
vreo nenorocire, ici totul asupra ma-
tale.

GRĂMESCU : De ce ?

VAVA : Așa e bine. În primul rînd, mata
ai alte relații și altă minte, că de-ai
ești șef. În al doilea rînd, ce rost are
să intrăm și noi în rahat ? Dacă sîntem
afară, avem grijă să nu-ți lip-
sească nimic acolo : mîncărică, țigă-
rele, băuturică. Mi-a spus cumnatu-
miu, care a fost doi ani jumate înă-
untru : dai bani afară, și mafia
noastră aranjează să ai tot ce dorești,
ca la „Capșa”.

GIGI : Eu îi asigur nașei o sumă fixă
lunară, inclusiv cumpărăturile.

BUBU : Eu mă ocup de fată. Dacă nu
intră la facultate, o mărit cu un nepot
dentist din Buzău.

SOTIR : Eu mă ocup de avocați și de
recurs.

GRĂMESCU : Mai bine să batem în
lemn. (*Toți cinci bat în diferite obi-
ecte de lemn. Intră Nuți cu cafeaua.*
*Merge încet și solemn, ca o preoteasă
egipteană care duce un obiect sacru.*
*După cîțiva pași, se împiedică și sca-
pă ceasca. Cafeaua se varsă, dar
ceașca nu se sparge.*)

NUȚI : Fac alta.

GRĂMESCU : Mulțumesc, nu mai vreau.
Te duci miine la dînsul (*arată spre
Bubu*), să-ți faci două rochii, dar nu
prea scurte, să nu se uite lumea după
tine ca la panaramă, și un taior de
seară. Sotire, ia-i măsura și fă-i un
inel cu safir, 18 carate, să fie artă.

NUȚI : Mersi.

GRĂMESCU : M-a căutat cineva ?

NUȚI : Așteaptă un individ cu barbă.
M-a întrebat ce vechime am în cîm-
pul muncii, ce televiziune am acasă, ce
mîncare de sint așa frumoasă și la ce
oră să mă aștepte la barul „Intim”.
I-am zis : „Puile, te-ai clasat din
start pe locul doi : nu-mi plac bărbile,
mă gîdilă”.

GRĂMESCU : Cine e măgarul ?

NUȚI : Mi-a zis că e revizor de la Bucu-
rești.

(*Toți se privesc incremenți. Bubu ia
ceașca de cafea și o trîntește de podea,
făcînd-o țîndări.*)

BUBU : Poate spargem ghinionul.

GRĂMESCU (*în panică*) : Ieșiți pe ușa
asta. Repede.

VAVA : Nașule, vezi ce faci. Nu ne lăsa.
GIGI : O să am grijă de nașa cu de
mama mea.

BUBU : Îți mărit fata. Îi fac nuntă mare.

SOTIR : Iau avocați de la București, te
bag în amnistie.

GRĂMESCU (*emoționat*) : Aveți incre-
dere-n mine. Vă iubesc prea mult ca

să nu vă apăr. Dacă va fi cazul, mă sacrific pentru voi. (Cei patru au lacrimi în ochi. Tulburați peste măsură, se reped să-i sărute mina, după care ies pe o ușă dosnică. Grămescu

rămîne singur, cu capul în mîini, zdrobit sufletește.) Ce se întîmplă cu mine? Sînt în anul morții? M-a ajuns blestemul Elvirei? Descarăți-mi duc un buchet de trandafiri albi și-i spun copilului să-mi zică „tată“.

Tabloul 3

Același decor. Intră revizorul Groapă, înalt, cu barbă și mustață, figură de om blind și cumsecade.

GROAPĂ (solemn): Sînt revizorul contabil Groapă de la Centrală. (Scoate o legitimație pe care i-o pune în față lui Grămescu. Acesta o studiază îndelung.)

GRĂMESCU (după ce-i înapoiază legitimația): Luați loc.

GROAPĂ Mulțumesc.

GRĂMESCU: Cu ce pot să vă fiu de folos? Doriți o cafea?

GROAPĂ: Amăruie.

GRĂMESCU (sună; intră Nuți): Două cafele amărui.
(Nuți țese.)

GROAPĂ: Drăguță secretară. Aveți gust.
GRĂMESCU (flatat): Mulțumesc.

GROAPĂ: Deși, fiind atît de tinăra, poate deveni periculoasă. Am un cumnat care și-a pierdut funcția din cauza secretarei. A trebuit să se însoare cu ea. Iar acum îl înșală pe rupele. Am auzit că secretarele trebuie să îndeplinească, obligatoriu, două condiții: să aibă peste patruzeci și cinci de ani și să aibă dosar bun.

GRĂMESCU: Era suficientă o singură condiție.

GROAPĂ: Nu-mi aduc aminte dacă am mai fost pe-aici, în control, sau nu.

GRĂMESCU: De cînd sînt eu, nu v-am văzut niciodată. E un control obișnuit?

GROAPĂ: Da. Absolut obișnuit. Sînt în turneu prin vreo patru județe. Aveți ceva probleme deosebite?

GRĂMESCU: Nu. Totul merge normal.

GROAPĂ: Reclamații din partea clienților?

GRĂMESCU: A fost una, acum cîteva luni, dar s-a rezolvat. Un măcelar care a comandat niște inele, între timp s-a îngrășat și nu-i mai intrau în deget. În rest, nimic.

GROAPĂ: Înseamnă c-o să termin repede. Am niște probleme complicate în familie, trebuie neapărat să ajung acasă în cîteva zile. Am să lucrez aici, la dumneavoastră, în birou, e mai comod. Să-mi aduceți dosarele cu co-

menzile, încasările, livrările de materiale și... cam atît.

GRĂMESCU: Imediat vă pun la dispoziție toate documentele. Dar, mai întii, vreau să vă întreb ceva.

GROAPĂ: Vă rog.

GRĂMESCU: La dumneavoastră se obișnuiește să se facă două controale în aceeași zi și în același loc?

GROAPĂ: N-am înțeles.

GRĂMESCU: Azi a mai fost un revizor contabil de la Centrală.

GROAPĂ: Unde?

GRĂMESCU: Aici.

GROAPĂ: Nu se poate. Cum îl cheamă?

GRĂMESCU: Păsculete.

GROAPĂ: Păsculete?! Poate era de-aici, de la județ.

GRĂMESCU: Nu, era de la București.

GROAPĂ: Îmi pare rău, dar în corpul nostru de revizori — care, după reducerea schemei, e format din cinci oameni, mari și lați — nu există un asemenea nume.

GRĂMESCU: Pe secretara șefului dumneavoastră o cheamă Miți?

GROAPĂ: Nu. Geta.

GRĂMESCU: A vorbit, de-aici, cu o secretară.

GROAPĂ (nedumerit): Ciudată chestie. Cum arăta tipul?

GRĂMESCU: Cu mustață pe oală și cu ochelari fumurii.

GROAPĂ: N-avem așa ceva. I-ați văzut legitimația?

GRĂMESCU: Din păcate, nu.

GROAPĂ: E clar. Era un escroc.

GRĂMESCU: Nu părea.

GROAPĂ: Bineînțeles că nu părea. Escrocul, dacă nu-și joacă bine rolul și dacă nu e crezut, a pierdut partida, ajunge pe mina Miliției. Credeți că e primul caz? În București au prins de curînd pe unul care avea o legitimație falsă de la Sanepid. I-au găsit acasă un milion. Altul se dădea drept ziarist și lua mită mii de lei pe zi, amenințînd în dreapta și-n stînga că-i demască în presă. În ultimul timp, sînt atîția es-

- croci, că te-apucă grozava. Au un tupeu rar întâlnit. Se dau drept doctori, procurori, ofițeri de miliție, pompieri...
- GRĂMESCU** : Deci, credeți că e vorba de un escroc ?
- GROAPĂ** : Categorie. Nu avem nici un Păsculete și nici un revizor cu mustața pe oală.
- GRĂMESCU** (*profund ingindurat*) : E de necrezut în cel hal a putut să mă păcălească ! De necrezut. Sint un idiot fără pereche. De ce nu i-am cerut legitimația ? (*Pumni în cap.*)
- GROAPĂ** : Putea foarte bine să aibă o legitimație falsă, și nu v-ați fi dat seama de nimic. Problema e alta : cred că știu cine este individul. Când veneam de la București, acum vreo cinci zile, eram în compartiment cu un coleg care mergea spre Timișoara și cu care am discutat tot felul de probleme de serviciu, fără să observăm că vizavi de noi era un tip care se făcea că citește ziarul. Asta a fost tipul. Cu mustața pe oală și cu ochelari colorați. A tras cu urechea, a prins ideea, din zbor, și-a mers la sigur. Mai ales că, din întâmplare, colegul meu vă cunoștea, și v-a pronunțat numele.
- GRĂMESCU** : Ce prostie am putut să fac, Doamne !
- GROAPĂ** : V-a cerut mult ?
- GRĂMESCU** : Enorm.
- GROAPĂ** : Și i-ați dat.
- GRĂMESCU** : Da.
- GROAPĂ** : Cît ?
- GRĂMESCU** : Mi-e și rușine să vă spun. M-a șantajat ca un gangster, pînă mi-a luat și pielea de pe mine. Cred că am să ies la pensie pe cale medicală, nu se mai poate. Prea mă jecmănesc toți. Dumncavoastră, domnu' Groapă, nici nu vă imaginați, probabil, cît trebuie să dau în fiecare zi. În fiecare zi ! Și nu numai șefului, ci și rudelor lui, prietenilor, prietenilor lui, prietenilor prietenilor lui. Acum o săptămână, mi-a trimis o rudă — cu nevasta, cu soacra și cu doi copii — să-i țin la o cabană de vinătoare, pe mîncare, dormit și băutură, iar la plecarea să le umplu și portbagajul cu pește și vinat. Le-am plătit și benzina.
- GROAPĂ** : Vă înțeleg perfect. Asta e tradiția la noi : cu cît e subalternul mai darnic, cu-aft e șeful mai lacom. Păi ce, credeți că eu mă duc vreo dată cu mina goală la el, cînd vin dintr-o deplasare ? Un calup de țigări străine, un borcan cu icre, un fazan, o rață sălbatică... Data trecută, mi-a cerut un sac cu gogoșari. Dar nu mi-ați spus cît v-a luat escroc.
- GRĂMESCU** (*jenat*) : O sută de mii.
- GROAPĂ** (*oripilat*) : Nu se poate !
- GRĂMESCU** : Vă jur pe copilul meu.
- GROAPĂ** : E fantastic ! Aftă nerușinare n-am pomenit de cînd sint. De fapt, nu știu de ce ma mir. Se fură...
- GRĂMESCU** : La noi nu se dau lovituri mari, nu se sparg bănci, seifuri, case de bani, cu tîmbălău și vîrsări de sînge ; se lucrează cu bucata. Un vecin de-al meu, de pildă, a furat un strung. Cum ? Azi un șurub, mîine un șurub, pînă l-a adus acasă întreg. Făcea cuțite și tirbușoane și scotea două sute pe zi. Nu-l prindea, dacă vecinul lui nu încerca aceeași figură și nu intra în concurență cu el.
- GROAPĂ** : Am avut și eu un vecin care a fost prins cu un milion sub parchet. Ce meserie credeți că avea tipul, ca să strîngă un milion ? Vindea sirop. Cum, domnule, un milion, din sirop ? !
- GRĂMESCU** : E posibil ! Totul e să ai răbdare. Și idei.
- GROAPĂ** : Bine ați zis. Idei trebuie să ai. Cum fura un barman whisky din sticle, fără să le deschidă ? Vă dă prin minte ?
- GRĂMESCU** : Cunosc sistemul. Scotea lichidul cu o seringă, înfigînd acul prin dop. Pe urmă, punea apă, tot cu seringă.
- GROAPĂ** : Exact. Nu e formidabil ?
- GRĂMESCU** : Sint hoții și mai ingenioase.
- GROAPĂ** : Ghinionul lor e că-și dau repede în petec. Pe milionarul cu siropul, știți cum l-au prins ?
- GRĂMESCU** : Nu.
- GROAPĂ** : Individul avea un tabiet : se ducea, o dată pe săptămînă, la „Intercontinental“, cu nevastă-sa, și comanda un kil de icre negre și un kil de vinul casei. Cînd l-au săltat băieții, omul a argumentat în felul următor : „domnule, eu beau un vin mai ieftin, ca să-mi pot permite să mîncîc caviar“.
- GRĂMESCU** : Normal.
- GROAPĂ** : Credeți că toată lumea fură ?
- GRĂMESCU** : Nu. Există și oameni care nu fură. Dar ce credeți că fac respectivii, tot timpul ? Se gîndesc la tot felul de combinații...
- GROAPĂ** : Ne-am luat cu vorba, și eu am aftă treabă... Ce-i cu cafeluța aia amăruie ?
- GRĂMESCU** (*sună și intră Nuți*) : Ce-i cu cafeluțele alea ?
- NUȚI** : S-a întrerupt curentul și le fac la luminare. Mai durează puțin. (*Iese.*)
- GROAPĂ** : Nostimă puștoaică ! Și inteligentă. Am schimbat cu ea cîteva cuvinte și mi-a dat niște replici pline de săvoare. Problema e : merită să riști pentru o asemenea ființă ? Unii zic că da, pentru că bătrînețea e foarte aproape și-o să rămînem doar cu amintirile și regretele ; alții zic că

- nu-i decit o amăgire. O să mă apuc și eu de treabă. Îmi aduceți dosarele ?
- GRĂMESCU (*meditează îndelung*) : Domnu' Groapă, vă văd un om serios, cumsecade și cinstit. Ați văzut că și eu am fost cu dumneavoastră sincer, nu v-am ascuns nimic, de parcă mi-ați fi prieten de cînd lumea, sau rudă apropiată.
- GROAPĂ : Într-adevăr, sinceritatea dumitale m-a tușat, realmente. Mulțumesc pentru încredere.
- GRĂMESCU : De aceea, eu vă propun să discutăm deschis. N-are rost să mai bijbiți prin toate hîrtoagele, că tot acolo ajungem. Spuneți-mi cît, și încheiem povestea.
- GROAPĂ : Adică, cum, „cît“ ?
- GRĂMESCU : Adică, cît doriți.
- GROAPĂ : Ce să doresc ?
- GRĂMESCU : Domnu' Groapă, ce dracu', dom'le, chiar nu pricepeți aluzia mea, destul de străvezie ?
- GROAPĂ : Ce să pricep, dragul meu ?
- GRĂMESCU : Că vreau să vă omenesc. Spuneți-mi de cîți lei aveți nevoie ?
- GROAPĂ : N-am nevoie de nici un leu.
- GRĂMESCU : Nimic — nimic ?
- GROAPĂ : Nimic. După ce v-a jecmănit escrocul ăla, fără pic de rușine, asta ar mai lipsi, să vă storc și eu de bani.
- GRĂMESCU : Dumneavoastră n-aveți nici o vină. De niște bani mai fac eu rost, mă împrumut în dreapta și-n stînga. Zău, să vă dau, totuși, ceva, cît de cît. Zece mii e bine ?
- GROAPĂ : Zece mii de ce ?
- GRĂMESCU : De lei.
- GROAPĂ : Nu. (*Confidențial.*) Dacă poți, dă-mi zece mii de dolari.
- GRĂMESCU : Dolari ? !
- GROAPĂ : Da. Am o nevoie groaznică de zece mii de dolari. Groaznică. Mi s-a întimplat o nenorocire în familie : soția mea a surzit, nu mai aude nimic, nimic. Trebuie s-o duc în Elveția, pentru operație. Am nevoie de valută. Ce mă fac ? Ajută-mă !
- GRĂMESCU : Cu mare plăcere, dar de unde dolari ?
- GROAPĂ : Pot să fie și franci elvețieni, franci francezi, lire italiene, șilingi austrieci, orice, valută forte să fie. Dacă n-o operez luna asta, totul e pierdut, e în stare să se sinucidă. Vă mărturisesc din adîncul sufletului meu că e o femeie minunată, cu care sînt de douăzeci și cinci de ani împreună, mi-a făcut trei copii superbi și mi s-a devotat pînă la uitarea de sine. Aveți și dumneavoastră o soție, și sînt sigur că ați face orice pentru ea, dacă i-ar fi viața în pericol.
- GRĂMESCU : Bineînțeles. (*Pauză.*) Aș vrea foarte mult să vă ajut, vă înțeleg, dar...
- GROAPĂ : Să știți că n-am să vă uit niciodată. Poate o să mai avem nevoie unul de altul, în viață.
- GRĂMESCU : Sînt convins. Uitați, mă duc să văd ce se poate face, am să mă interesez la diferite persoane. Așteptați-mă aici.
- GROAPĂ : Vă mulțumesc anticipat. Sînteți un om de suflet. (*Grămescu iese ; peste cîteva clipe, intră Nuți, cu cele două cafele.*) Vai, domnișoară scumpă, v-ați chinuit atîta, ca să-mi faceți mie o plăcere !
- NUȚI : Nu dumitale. Șefului. Unde s-a dus ?
- GROAPĂ : Are o treabă. Se întoarce.
- NUȚI (*se așază într-un fotoliu și bea din cafeaua pregătită pentru Grămescu*) : Dumneata ești bucureștean get-beget ?
- GROAPĂ : Da, născut-crescut în Ferentari.
- NUȚI : Eu n-am fost în București decît o dată. Acum un an și ceva.
- GROAPĂ : Și ce-ai vizitat în București ?
- NUȚI : Un bar de zi și unul de noapte. El era străin, avea un „Mercedes“, gologani — gîrlă, dar cînd intrăm în hotel, l-a luat Miliția. Ascunsese un kil de hașis în motor.
- GROAPĂ : N-ai pățit nimic ?
- NUȚI : Nu, că eram minoră. Mi-au dat cinci palme și m-au suit în tren. Nu știu vreun refegist ?
- GROAPĂ : De ce ?
- NUȚI : Să mă mărit cu el. Doar n-o să stau toată viața-n mizeria asta de oraș, cu tata, paznic de noapte, și cu mama, femeie de serviciu, plus frații mai mici, în două camere pe pivniță...
- GROAPĂ : De ce nu te măriți aici ? Candidați, cred că ai destui.
- NUȚI : Oho ! În momentul de față, sînt logodită cu doi : un șef de sală cu „Ope!“ și un inginer de S.M.A. Șeful de sală are burtă, iar inginerul lucrează la țară. Ce să fac eu la țară, cu trupul meu ? Să-i gătesc mîncare, să-i spăl rufe și să-i nasc copii ? Cunoști vreun neamț serios ?
- GROAPĂ : Toți nemții sînt serioși. Din păcate, neamțul pe care-l cunosc eu e însurat.
- NUȚI : Și crezi că nu divorțează pentru mine ? Habar n-ai cît de simpatică și de lipicioasă sînt. Cînd poți să mi-l prezinți ?
- GROAPĂ : Nu vrei un francez ? E burlac.
- NUȚI : Nu-i înghit pe francezi. Sînt zgîrciți și vorbesc repede. Nici englezii nu-mi plac, sînt prea țepeni. Americanii nu știu să se îmbrace. Îți spun eu, cei mai buni bărbați sînt refegistii : vorbesc puțin, beau mult, au „Mercedes“, sînt grași și mor repede. Am cunoscut unul acum două săptămîni, aici, în oraș. Din păcate, nu știa nici o boabă românește, nu prea ne-am

- înlejes, dar i-am dat adresa, să vedem ce-mi scrie. Tare-aș vrea să plec de-aici ! Să am pașaportul în buzunar și să plec. Iar peste un an să mă întorc într-un „Mercedes“ și să le aduc cadouri la părinți, la frați și la rude. S-o văd pe mama, care mă trimitea în brinciuri, să stau la cozi, cum plînge și-mi pupă mina. Și pe tata, care e un bețiv nenorocit — cînd se îmbată, ne dă pe toți afară, în curte, noaptea, pe frig — cum se îmbracă în blugii aduși de mine, se uită în oglindă și ride, ca un neam prost. Și pe frații mei, clefăind gumă de mestecat. Și pe vecini, cum se zgîrie pe ochi de invidie. Nu mă las pînă nu ajung acolo. Dacă nu găsesc unul să mă mărit, mă reintregesc cu un văr de-al treilea, bișnițar și...
- GRĂMESCU (intră istovit) :** Nuți, lasă-ne singuri. (*Nuți iese. Grămescu se prăbușește într-un fotoliu.*) Domnule Groapă, am făcut pentru dumneata ce n-ar fi făcut nici un tată sau un frate. Am rezolvat.
- GROAPĂ :** Dragul meu, ori de cîte ori se va programa un control aici, am să aranjez să vin eu, și-o să fie bine. Am să te apăr ca pe copilul meu.
- GRĂMESCU (îi dă un plic cu bani) :** Să dea Dumnezeu să se facă doamna bine. Sint dolari americani... La negru, ăștia fac pe puțin patru sute de mii.
- GROAPĂ :** Te rog, nu-mi spune asemenea detalii, o să am muștrări de conștiință.
- GRĂMESCU :** În sfîrșit, bine că s-a făcut treaba.
- GROAPĂ (pune banii în servieta-diplomat și se ridică) :** Dragul meu, eu te las. Am să-i spun soției mele să se roage pentru fericirea dumitale. E o femeie pioasă, care se roagă zilnic și eficient. Îți mulțumesc pentru amabilitate și sper să auzim numai de bine.
- GRĂMESCU :** De asemeni. Încîntat de cunoștință.
- GROAPĂ (confidențial) :** Și, fii atent cu asta mică, să nu faci vreo prostie. Nu investii prea multe sentimente în ea, e cam haimana. Gîndul ei e să plece în străinătate.
- GRĂMESCU :** Nici o grijă ! Am să mă ocup de educația ei. A trăit într-un mediu viciat, dar are fond sufletesc bun.
- GROAPĂ :** Și eu am această impresie. La revedere. (*Iese.*)
- GRĂMESCU :** Nuți !
- NUȚI :** Ce strigi așa ? N-ai sonerie ?
- GRĂMESCU :** Stai un pic cu mine. Azi am trecut prin două momente foarte grele ale vieții și carierei mele. Vreau să mă faci să uit.
- NUȚI :** Ce vrei să uiți ? (*I se așază pe genunchi.*)
- GRĂMESCU :** Să uit cum mă cheamă... Să uit că sint prea bun și prea prost... Să uit că toți mă jecmănesc, acum, cît am, iar cînd n-o să mai am, o să-mi întoarcă spatele... Bineînțeles că și tu o să faci la fel.
- NUȚI :** Doar nu-ți închipui că stau cu tine pentru că ești tînăr și frumos. Te iubesc pentru că ești barosan și ai grijă de mine. Nu-i bine așa ?
- GRĂMESCU :** Ba da, e bine. Dar, cît ești cu mine, să joci cîstit.
- NUȚI :** Pe bune !
- GRĂMESCU :** Dacă ești cuminte, peste vreun an de zile te fac om.
- NUȚI :** Cum ?
- GRĂMESCU :** O să vezi tu. Totul e să fii corectă cu mine, să te porți frumos și să nu mă înșeli prea des. Adică, să nu știu, că mă enervez.
- NUȚI :** N-avea nici o grijă, sint discretă. Dar zi cum mă faci om, că sint curioasă.
- GRĂMESCU (în șoaptă) :** Am auzit că vrei să pleci în străinătate.
- NUȚI :** Vreau.
- GRĂMESCU :** Eu îți aranjez blatul. Inclusiv căsătoria.
- NUȚI :** Cu cine ?
- GRĂMESCU (ezită) :** Cu mine.
- NUȚI :** Ce, ești neburn ? Vii și tu ?
- GRĂMESCU :** Ssst ! Mormînt ! (*Nuți îl sărută cu patimă. Ușa se deschide ușor și intră Vica, soția lui Grămescu, trecută de cincizeci de ani, fanată și grasă. Văzînd-o, Grămescu sare, speriat, îmbrîncînd-o pe Nuți. Aceasta din urmă iese în mare grabă.*) Ce-i cu tine, dragă, ce cauți aici ?
- VICA :** Iartă-mă. Dacă știam că ești la ora de amor cu secretara, nu te deranjam. Dar de ce nu sînteți și voi prudenți, de ce nu încuiați ușa ?
- GRĂMESCU (brutal) :** Te rog, fără insinuări !
- VICA :** Care insinuări ? Eu n-am făcut nici o insinuare.
- GRĂMESCU :** Ai zis ceva cu amor și cu deranj. Cum îți permiți să mă jignești ?
- VICA :** Iartă-mă, dragul meu, dar cînd te văd sărutîndu-te cu o femeie străină, eu, ca soție, pot să-mi imaginez orice.
- GRĂMESCU :** Eu mă sărutam cu o femeie străină ? !
- VICA :** Da, te-am văzut cu ochii mei.
- GRĂMESCU :** Tu, cu ochii tăi ?
- VICA :** Da.
- GRĂMESCU :** Du-te, dragă, la un doctor, nu vezi c-ai chiorit ?
- VICA :** Va să zică, n-o sărutai ?
- GRĂMESCU :** Nu.

VICA : Dar ce făceai ?
GRĂMESCU : Tocmai venise la mine să mi se plîngă c-o doare o măsea.
VICA : Și tu, în clipa cînd te-am surprins eu, tocmai te uitai în măseaua ei ?
GRĂMESCU : Exact.
VICA (*emoționată*) : Dragul meu, sîntem împreună de douăzeci și cinci de ani, am trecut prin multe, bune și rele, m-ai necăjit de atîtea ori, m-ai mințit, m-ai înșelat, m-ai umilit, dar te-am iertat. Te-am iertat pentru că te-am iubit... Singurul bărbat din viața mea pe care l-am iubit... Și pentru că am vrut ca familia noastră să rămînă neclintită și unită... Dar acum am obosit și nu'mai vreau să te iert. Am să mă despart de tine.
GRĂMESCU : Mă rog. Cum dorești.
VICA : Am să te părăsesc. Am să plec.
GRĂMESCU : Unde ?
VICA : Nu știu. O să văd. Poate mă duc la tata, la țară.
GRĂMESCU : E o idee. O să te simți bine, în casa lui de chirpici, cu pămînt pe jos și cu găinile sub pat. Mă rog, e cam alcoolic, dar nu contează, o să vă descurcați cu pensia lui de ceapă...
VICA : Pot să mă duc la soră-mea, Geta, la Bîrlad.
GRĂMESCU : Da, și asta e o idee. Două camere pe hol, ei doi, plus trei copii și soacră-sa paralizată, o să dormi cu ea în aceeași cameră, o s-o îngrijești, o să stați de vorbă noaptea... Dar de ce nu te duci la mătușă-ta Florența, aia care are garsonieră în Prelungirea Ferentari, și care fumează trei pachete de „Carpați” fără filtru pe zi, și care are vocea lui Armstrong, cînd tușește, tremură geamurile ? ! Sau mută-te cu prietena ta din copilărie, Vasilica, ea — divorțată, tu — divorțată, o să ai un umăr pe care să plîngi, și viceversa, vâ mai amintiți de copilărie și tinerețe... Sau poate îți refaci viața, la cincizeci și unu de ani încă nu e totul pierdut, găsești unul de șaptezeci, îi îndulcești bătrînețile, îi faci ceaiurile, pe urmă înmormîntarea, parastasiile, nu degeaba sînt vestite românele, în materie de praznice... (*Ea tace, încrămențită.*) De ce taci ? Zi ceva. La ce te gîndești ? (*Se apropie de ea.*)
VICA (*într-un țirziu, trezită ca dintr-un vis*) : Mă gîndeam, dragul meu, că ai făcut un gest umanitar, îngrijind-o pe această tînără, pe care o durea măseaua.
GRĂMESCU : Bineînțeles.
VICA (*își pune capul pe umărul lui și plînge cîteva clipe, apoi își revine, brusc*) : Iartă-mă că am urcat fără să te anunț. Nu e în obiceiul meu. Am fost

la cumpărături și, trecînd pe-aci, am vrut să te întreb dacă vii deseară la masă.
GRĂMESCU : Nu. Deseară iau masa cu un inspector de la București. O să vin tîrziu.
VICA : La revedere și, încă o dată, te rog să mă scuzi.
GRĂMESCU : Nu face nimic.
VICA (*se întoarce de la ușă*) : Uitasem să-ți spun ceva. De fapt, pentru asta venisem. Fiica noastră s-a incurcat cu unul de saizeci de ani.
GRĂMESCU (*palid*) : Nu se poate !
VICA : Ba da. Vor să se căsătorească. Se iubesc sincer.
GRĂMESCU : Bine, dar e monstruos ! Ea n-are nici optsprezece ani, e minoră !
VICA : Au mai fost cazuri. Și mai sînt. Sigur că diferența de vîrstă e cam mare, dar acum nu mai putem da înapoi. E însărcinată.
GRĂMESCU (*prăbușit*) : Du-te. Toată viața ta nu mi-ai dat decît vești proaste. Faci asta cu o plăcere diabolică. Doamne, ce blestem ! (*Vica iese. Intră Nuți.*)
NUȚI : Ai avut șucăr cu ea ? I-am dat bună ziua și nu mi-a răspuns. A avut noroc că era cineva în cameră, c-o sictiream.
GRĂMESCU : Las-o în pace, e amărită. O să fii și tu bătrînă, și nu-ți doresc să-l prinzi pe bărbat-tu sărutîndu-se cu una tînără.
NUȚI : Mamă, păi, dacă-l prind, a încurcat-o, îi dau verde de Paris. Fii atent, în cazul că mă atașez de tine, nu te sfătuiesc să mă înșeli, te fac de ris în tot orașul.
GRĂMESCU : Ziceai că e cineva alături ?
NUȚI : Da.
GRĂMESCU : Cine ?
NUȚI : Nu mi-a spus. E nervos, vrea să dea buzna.
GRĂMESCU : Zi-i să vină miine. Și îmbracă-te, că plecăm. Vreau să mă îmbăt.
NUȚI : Cum faci cînd te îmbeți ?
GRĂMESCU : Îmi vine să cînt și să plîng.
NUȚI : Amîndouă deodată ?
GRĂMESCU : Da.
NUȚI : O să fie nostim.
TURBATU (*intră fără să bată la ușă*) : Îmi pare rău că intru nepoftit, dar am așteptat destul.
GRĂMESCU (*истерic*) : Ieși afară !
TURBATU : Ce să fac ?
GRĂMESCU : Să ieși afară ! Cum îți permiți să intri în biroul meu, fără să bați la ușă ? Ești pe cîmp ? Ești la mă-ta acasă ? Nesimțitule !
TURBATU : Scuzăți. (*Iese.*)
GRĂMESCU : Du-te și așteaptă-mă după colț, lîngă cofetărie. Cînd mă vezi tre-

cind, pleci în urma mea pînă la parking, unde am mașina, un B.M.W. albastru.

NUȚI : Ochii ! *(Iese, dar se întoarce în aceeași clipă.)* Individul n-a plecat. Așteaptă.

GRĂMESCU : L-ai întrebat cine e ?
NUȚI : Da. Maiorul Turbatu de la Miliția economică.

GRĂMESCU : Mulțumesc. *(Își pune o mână la timplă și tace îndelung, cu mintea pustie.)*

Tabloul 4

În birou, Turbatu și Grămescu. Turbatu e îmbrăcat civil și are cu el o geantă voluminoasă și jerpelită.

GRĂMESCU : Tovarășe maior, vă rog din suflet să mă iertați, dar nu v-am recunoscut.

TURBATU : Așa de rău m-am schimbat ? Fii sincer.

GRĂMESCU : Nu, nu v-ați schimbat, arătați foarte bine, dar eram eu nervos și tracasat ; am avut o zi agitată, mi s-au întâmplat și niște necazuri în familie. Zău, vă rog să mă scuzați.

TURBATU : Cine dracu' n-are necazuri, fie la serviciu, fie acasă, sau chiar la amîndouă ? Eu, îți spun sincer, am început să vorbesc singur, uit pe ce stradă stau, uit telefonul de la serviciu, nu mai știu cum mă cheamă sau rămin cu privirea pe pereți, fără să mă gîndesc la nimic, ore întregi. Ca să nu-ți mai spun că sînt nervos într-un hal fără de hal și, pentru că la serviciu n-am voie să mă exteriorizez, mă descarc pe cei de-acasă : pe nevastă, pe soacră-mea și pe cele trei fete, că trei am. De frică să nu explodez, merg, săracele, în vîrfurile picioarelor, și vorbesc în șoaptă. Nevastă-mea mi-a zis : „dragă, schimbă-ți numele, că poate te liniștești, ai turbat de tot !”

GRĂMESCU : Dar ce, parcă numele are vreo legătură cu astenia ?

TURBATU : Bineînțeles că nu, dar ea făcea o ironie. Nici prin cap nu-mi trece să-mi schimb numele. În primul rînd, pentru că pe mine nu mă deranjează, deși lumea e gata oricînd să facă bancuri proaste pe chestia asta. Mai de mult, era unul la noi pe care-l chema Nebunu și șmecherii îi ziceau : „Tovarășe Nebunu, vă cheamă tovarășu' Turbatu”. În al doilea rînd, fetele, dacă se mărită, oricum își schimbă numele. Iar în al treilea rînd, neamul lui Turbatu e vestit în tot județul. Străbunicul meu a luptat în războiul de independență și-a fost decorat de prințul Nicolae al Rusiei. Bunicul a luptat în 1907, și în războiul pentru

România mare, la Mărășești, a fost rănit în piept. Tata a luptat pînă-n Tatra, iar eu am luptat pentru colectivizare în zona de deal. Pot eu să mă lepăd de un neam atît de glorios ?

GRĂMESCU : Nu.

TURBATU : Deși, la meseria mea, de lucrător în Miliție, numele are o oarecare importanță. Una e să te cheme Turbatu, și alta e să te cheme Blindu, cum îl cheamă pe un cumnat al meu, care lucrează la C.E.C. Am impresia că dumneata ești grăbil, și eu te țin de vorbă.

GRĂMESCU : Nu, nu mă grăbesc. Îmi face plăcere să stăm împreună. Doriți o cafea ?

TURBATU : Mulțumesc, nu servesc. Ți-am spus că sînt cu nervii la pămînt. Dar să-ți zic de ce te-am deranjat.

GRĂMESCU : Vă rog.

TURBATU : Acum o jumătate de oră... hai să zic trei sferturi de oră... o patrulea de-a noastră vede în restaurantul gării doi indivizi cu serviete-diplomat, care ședeau la o masă, beau whisky și rîdeau de se prăpădeau. Băieții noștri intră la idei : „mă, ce motiv au ăștia de beau vizichi și rîd cu alîta poftă ?” Îi legitimează, li se par suspecti și-i aduc la Miliție, unde eu tocmai eram ofițer de serviciu. Îi întreb cine sînt, și ei îmi arată niște legitimații de revizori contabili. Între timp, primisem prin telex o comunicare, cum că doi cunoscuți escroci au plecat din Caracal spre noi. Și le zic : „copilași, erați așteptați, bine ați venit”. Ce crezi că am găsit în gențile lor ? Unul avea o sută de mii, bani gheață, iar celălalt — zece mii de dolari.

GRĂMESCU (încrămenit) : Extraordinar !
TURBATU : Îi întreb de unde i-au furat, și îmi zic că nu i-au furat, că i-au luat mită de la șeful cooperației meșteugărești pe municipiu, domnul Grămescu. Adică, de la dumneata.

GRĂMESCU : De la mine ? !

TURBATU : Tipii :u acum tototul imediat. Sint profesionisti cu caziere bogate, cunoscuti de organele noastre. Dar ce parere ai de stilul nostru de lucru ? Intr-o ora de la comiterca es-crocheriei, am si pus mina pe ei. Dacã intirziam un sfert de ceas, luau trenul si dusi erau, banii erau ca si pier-dui. Ia o hirtie, un pix, si scrie. (*Grã-mescu se conformeazã.*) „Subsemnatul cutare si cutare, adresa si functia, am primit de la maiorul Turbatu Vasile, de la Militia municipalã, urmatoarele sume : una sutã mii de lei in bancnote de cite o sutã de lei, si zece mii de dolari S.U.A., in bancnote de cite o su-tã de dolari”. Semneazã. (*la hirtia de la Grãnescu si o pune in buzunar.*) Mersi. Ai dracului escroci ! Ce stil au, domnule, ce curaj, ce tupeu !

GRĂNESCU : Vorba dumneavoastrã : sint profesioniști.

TURBATU : Totuși, eu nu pricep cum de te-au putut păcăli pe dumneata, om cu atita experiență. Cu ce te-au șantajat ?

GRĂNESCU (evaziv) : Cã mã controleazã pinã-n pinzele albe... Cã, dacã nu-i omenesc, fac ei in așa fel încit să mã bage la apã... Adevãrul e cã un re-vizor, dacã vrea, te scapã, dacã nu, te infundã. Ești la mina lor. (*Pauzã.*) Imi dai banii acuma ?

TURBATU : Care bani ?

GRĂNESCU : Banii pe care i-ati recuperat de la escroci.

TURBATU : Domnu' Grãnescu, dumnea-ta ai cumva impresia despre mine cã sint un timpit ?

GRĂNESCU : Nu. De ce ?

TURBATU : Nu, serios, ai impresia cã sint bătut in cap ?

GRĂNESCU : De ce, tovarãșe maior ?

TURBATU : Pãi, adicã, sã-ți dau inapoi un purcoi de bani, fãrã sã te întreb de unde-i ai ?

GRĂNESCU : Intrebați-mã.

TURBATU : De unde-i ai ?

GRĂNESCU : Sint banii mei personali. Din economii.

TURBATU : Asta, in ce privește banii românești. Ai fãcut economii la coș-niță. Dar dolarii ? Îți făceai piața la shop ?

GRĂNESCU (excedat) : Imi dai voie sã iau o pastilã ?

TURBATU : Ce ?

GRĂNESCU : Diazepam. Calmant.

TURBATU : Dã-mi și mie una. (*Inghite o pastilã.*) Sint nedormit de douã nopți, am pulsul mãrit, mã injunghie inima... Toți își inchipuie cã meseria asta e ca la cinema : fugãrești un bandit, trage el, tragi tu, îți dã un pumn, îi dai un pumn, il prinzi — și gata. Pe dracu' ! Sãptãmina trecutã, ca sã smulg unui contabil-șef un pont foarte im-portant intr-o fraudã de douã mili-

oane, l-am am anchetat treizeci și douã de ore fãrã intrerupere, pinã a cedat. In timpu-ãsta, am fumat cinci pachete de țigãri. M-am dus singur la spital sã-mi facã o injecție, ini bubuiau tim-piele ca un motor Diesel.

GRĂNESCU : Tensiune.

TURBATU : Nouãșpe cu paișpe. In sfir-șit, sã trecem la ale noastre. De unde aveai banii, și pentru ce le-ai dat mitã ?

GRĂNESCU : V-am spus cã erau banii mei personali și cã le-am dat mitã pentru cã m-au amenințat.

TURBATU : Pãi, dacã te simțai nevi-novat, n-aveau decit sã te amenințe.

GRĂNESCU : Am zis cã e mai bine sã scap de belea.

TURBATU : Nu e logic ce spui. Dumneata le-ai dat acestor indivizi aproape o jumãtate de milion de lei. Asta in-semneazã cã ei te aveau la minã cu ceva extrem de grav. Despre ce-i vor-ba ? Fii sincer, nu te feri de mine, am mijloace sã aflu totul.

GRĂNESCU (iși schimbã brusc atitudi-neã, adicã începe sã ridã in hohote, ca de o glumã bunã) : Tovarãșe maior, eu credeam cã dumneavoastrã aveți simțul umorului, doar sinteți oltean, ce naiba !

TURBATU : Nu sint oltean, sint vilcean. E o diferență.

GRĂNESCU : Dumneavoastrã nu v-ați dat seama cã eu glumesc ?

TURBATU : Cind ?

GRĂNESCU : Acum. Chiar ați crezut cã escroci au fost la mine și mi-au luat atitția bani ? In primul rind, chiar așa naiv mã credeți ?

TURBATU : Tocmai cã mã miram.

GRĂNESCU : In al doilea rind, de unde sã am eu atitția bani ? O sutã de mii de lei, și zece mii de dolari ! Doãrne ferește ! Eu de-abia mã ajung cu lea-fa, nu pot sã pun un ban deoparte.

TURBATU : Și-atunci, de ce mi-ai dat declarația scrisã ?

GRĂNESCU (ride cu poftã) : Am vrut sã vã joc o farsã.

TURBATU (ride și el) : Asta chiar cã-i bunã ! Auzi, zi-i, totuși, fetei sã-mi facã o cafeluță.

GRĂNESCU : Imediat. (*Iese in anteca-merã. Turbatu scoate din servietã o mustață pe oalã, o pereche de ochelari fumurii și o pãlãrie vînãtoareascã, lu-înd înfãțișarea lui Pãsculete. Reintrînd, Grãnescu e stupefiat.*) Cine sinteți ?

TURBATU : Pãsculete, nu mã cunoști ? (*Iși scoate masca lui Pãsculete și o pune pe cea a lui Groapã. Apoi, ride de se prãpãdește.*) Ce zici de chestia asta, Grãnescule ? Te-am lãsat mascã ! Ha, ha, ha !

GRĂNESCU (abulic) : Nu înțeleg nimic.

TURBATU : Cum nu înțelegeți ? Păsculete și Groapă eram eu. Am lucrat în travești.

GRĂMESCU (încă năuc) : De ce ?

TURBATU : Simplu : ca să meargă treaba mai ușor și ca să scot niște bani de la dumneata. Mai ales dolarii. Ști-am că-i ai, dar nu știam unde sînt. Acum am aflat unde îți leii și bijuteriile. Sub dudul din curte. Opt sute de mii și un kil trei sute de aur. Le-am cîntărit.

GRĂMESCU : Cînd ?

TURBATU : Acum o jumătate de oră. Am trimis băieții cu ordinul procuțorului, au dezgropat cutia de metal, cu martorii, bineînțeles, pe urmă a venit și soția, a venit și fiica, au semnat procesul-verbal. Totul, legal. Înțelegeți ?

GRĂMESCU : Nu înțeleg.

TURBATU : Îți explic încă o dată. Dumneata și oamenii dumitale erați de mult în colimatorul meu, știam că fu-rați pe rupte, știam că ai cumpărat aur și valută, dar mai știam, în același timp, că ancheta o să fie grea, grea de tot, că n-o să vrei să recunoști nimic, că banii, aurul și valuta le-ai ascuns atît de bine încît o să-mi iasă părul prin căciulă pînă le găsesc. Și-atunci, ce mi-am zis : ia să-i joc un pic de teatru lui Grămescu, să vedem dacă ține. Și-a ținut. Ce e drept, am și talent, trebuie să recunoști, cînd eram tî-năr jucam la Casa de cultură, în echipa de amatori, am jucat Caragiale, Cehov, Everac, Băieșu... Roluri frumoase. Vreau să-ți spun, însă că muș-tățile, barba și restul machiajului sînt din banii mei, nu mi le decontează nimeni. Nu vreau să mă laud, că nu-mi stă-n caracter, dar am valoare, recunoști ? F.B.I.-ul ar da o avere pe mine. Auzi, Grămescule, eu te știu pe dumneata de cincizece ani, de cînd eram locotenent. Pe-atunci, dacă nu mă înșel, erai un fel de activist. Cum de-ai decăzut în asemenea hal ? Cum de-ai ajuns să furi ? (Grămescu tace.) Mă rog, dacă nu vrei să vorbești, nu vorbi, nu te obligă nimeni. De fapt, eu, în linia mari, știu trecutul dumitale. Trăiai cu o coafeză...

GRĂMESCU : Manichiuristă.

TURBATU : Exact. Manichiuristă. Și soția te-a reclamat, chiar în ziua cînd trebuia să fii promovat într-o muncă de răspundere.

GRĂMESCU : Nu soția m-a reclamat, ci sora ei. Soția mea e o femeie de caracter.

TURBATU : Mi-am dat seama. Cînd i-a găsit pe băieții scoțînd tezaurul din grădină, n-a zis nimic, dimpotrivă, cît au făcut inventarul, i-a servit cu cafele și dulceață. Deci, după ce-ai fost scos cu avertisment...

GRĂMESCU : Fără avertisment.

TURBATU : Mă rog... Ai primit această muncă administrativă. Ce s-a întîmplat pe urmă ? Au început să-ți placă banii și femeile. Adică nu, femeile îți plăceau dinainte. Dumneata personal n-ai furat, dar îi lăsați pe alții să fure. Și primeai. Știu exact cît primeai săptămînal. Ghici de unde știu.

GRĂMESCU : Mă turnau secretarele.

TURBATU : Nu. Unul dintre ăia care-ți dădeau era omul nostru.

GRĂMESCU : Nu mă mir.

TURBATU : Din informațiile mele, mai ai încă cincisprezece mii de mărci vestgermane. Unde le ții ? (Tăcere.) Mă rog, nu-i nici o grabă, îmi spui mai tirziu. De fapt, ce vroiai să faci cu valuta ? Spune-mi sincer.

GRĂMESCU : Vroiam să fac o excursie în Occident.

TURBATU : Și-ți trebuiau atîția bani pentru o excursie ?

GRĂMESCU : Aveam de gînd să merg la Monte Carlo, ca să joc la ruletă. E visul meu din copilărie, de cînd am văzut un film în care unul pleca de la cazino cu o roabă plină de bani.

TURBATU : Și ce făceai, dacă câștigai ?

GRĂMESCU : Îmi deschideam un mic restaurant pe Coasta de Azur. Aș fi stat toată viața lungit într-un șezlong, la umbra palmierilor, privind cea mai albastră mare din lume. N-ar fi fost bine ?

TURBATU : Ce să mai vorbim ? Parcă eu n-aș vrea să călătoresc în străinătate ? Sau să trăiesc toată viața la Miami Beach și să-mi fac vacanțele la Aca-pulco, cu iahtul meu personal ? Așa, mă duc în concediu la „Doi Mai”, cu nevastă-mea, soacră-mea și trei fete, la un țaran turc, cu casa plină de muște și țînțari, că e mai ieftin, și călătoresc cu un „Trabant” hodorigit, care-ți mută rinichii în esofag. Te întreb foarte sincer o chestie : ce s-ar întîmpla dacă am pleca toți în Occident, unde nivelul de trai e de nu știu cîte ori mai mare ca al nostru ? Ce s-ar fi întîmplat, dacă toată populația din Dacia ar fi plecat, la Roma, cînd au venit barbarii ? Am fi dispărut ca popor. Ce, parcă mie îmi convine ca nevastă-mea să mă birie toată ziua la cap că nu găsește aia, că nu găsește ailaltă, că fi-sa n-a intrat la facultate și s-a făcut vinzătoare la o librărie, că n-are și ea o haină de astrahan sau o pereche de cizme de piele naturală ? Iar eu o întreb : „de unde, mamă, că trăim șase guri dintr-o leafă !” Ne-am născut aici, stăm aici și ne urmăm destinul, că de-aia sîntem bărbați, nu curve, care s-a-gață de primul „Mercedes” și pleacă unde văd cu ochii ! (Pauză.) Iartă-mă

- că i-am făcut puțină morală, tocmai dumitale, care, ca fost activist, știi chestiile astea mai bine decât mine, dar faptul că vroiai să duci valuta asta în Occident, ca s-o joci la ruletă, mi se pare o mirșăvie.
- NUȚI** (*intră cu o cafea, pe care i-o pune lui Turbatu în față*): Mai aștept ?
- GRĂMESCU**: Da. (*Nuți iese.*) Și-acum, ce urmează ? Mă arestați ?
- TURBATU**: Nu. Miine la ora nouă să fii la mine. Începem ancheta. Te rog să nu-mi faci greutăți. Vreau să plec în Delta, la pescuit, mai am un rest de concediu de anul trecut.
- GRĂMESCU**: La ce mă băgați ? La luare de mită și deținere ilegală de valută ?
- TURBATU**: Asta e treaba justiției, nu mă amestec.
- BUBU** (*deschide ușa, discret*): Nașule, mai ești aici ? (*Intră, urmat de Sotir, Gigi și Vava ; văzându-l pe Turbatu, se sperie și vor să se retragă. Grămescu le face semn să rămână.*)
- GRĂMESCU**: Ce s-a întâmplat ?
- VAVA** (*la ureche*): Acum o oră, a fost Miliția la noi acasă. Ne-a luat tot.
- TURBATU**: Nu vă feriți de mine. Sint în problemă. (*Cei patru îl privesc încremeniți.*)
- GRĂMESCU**: Dinsul e tovarășul Turbatu, de la Miliția economică.
- GIGI** (*ironic*): Încintat.
- TURBATU**: Nu mai puțin. (*Pauză lungă.*) Aveți o toaletă pe-aici ?
- GRĂMESCU**: Ieșiți pe culoar, mergeți înainte, ultima ușă pe dreapta.
- TURBATU**: Mulțumesc. (*Iese.*)
- SOTIR**: Cu alte cuvinte, nașule, sintem curățați.
- GRĂMESCU**: Da, sintem curățați.
- BUBU** (*plângând*): De-adevăratalea ?
- GRĂMESCU** (*întunecat*): Da, de-adevăratalea.
- BUBU**: Dar cum e posibil ?
- GIGI**: De unde-au știut ei c-am ascuns totul în butoiul cu varză ?
- VAVA**: Și la mine au mers la fix. Cine ne-a turnat ? Nu cumva revizorii ăia ?
- GRĂMESCU**: Revizorii ăia nu erau revizori adevărați.
- VAVA**: Dar ce erau ?
- GRĂMESCU**: Erau el.
- BUBU**: Care, el ?
- GRĂMESCU**: Turbatu. S-a mascat cu mustăți, cu barbă falsă și cu legitimație, și m-a păcălit. De două ori. Acuma m-a păcălit și-a treia oară. M-a pus să-i dau chitanță c-am primit înapoi de la el banii pe care i-am dat spăgă. M-am aruncat singur în gura lupului. (*Pauză.*) Vreți să-mi faceți și mie un serviciu ? Scuipați-mă în ochi.
- GIGI**: Bine, bre, nașule, în halu-ăsta ai ajuns ? Să te tragă niște găinași în piept ? Te credeam mai deștept.
- GRĂMESCU** (*dărimat*): Și eu.
- SOTIR**: De noi, cine i-a spus ?
- GRĂMESCU**: Eu, nu.
- BUBU**: Dar cine ?
- GRĂMESCU**: Mi-a mărturisit că unul dintre voi e omul lui.
- VAVA**: Eram sigur. Ne-am nenorocit. (*Către Gigi, urlând.*) Tu ești ăla !
- GIGI** (*scoate un șis*): Mai zi o dată !
- BUBU** (*iși smulge părul din cap*): Copilașii mei, au rămas pe drumuri, muritori de foame ! Soțioara mea ! Mămica mea ! Mămica mea, care-mi spunea : „mănincă fasole, dar să dormi în patul tău“.
- GIGI**: Nașule, ce ne facem ? Poți să ne salvezi ? Poți să iei totul asupra matale ?
- GRĂMESCU**: Acum e târziu. Dacă v-au făcut deja percheziție și v-au găsit bannii și aurul, e târziu. V-am spus să nu le țineți în casă.
- GIGI**: Ne-ai spus acum o oră, când eram să facem mutarea ? Doamne, nu ne lăsa ! (*Cei patru pling unul pe umărul celuilalt.*)
- SOTIR**: Nevastă-mea a leșinat. I-au luat și cruciulița de la git.
- VAVA**: Fug în munți...
- GRĂMESCU** (*răscolește în servieta jerpelită a lui Turbatu, studiază cu atenție mustățile și bărbile, apoi scoate un pistol*): Băieți, nu mai bocii. A apărut o rază, în bezna disperării. Ce părere aveți de obiectul ăsta ? (*Cei patru privesc pistolul, încremeniți.*) Bubule, dacă nu mă înșel, tu ai făcut tir în tinerețe. Ia vezi, e bun la ceva ?
- BUBU** (*cercetează pistolul*): E încărcat.
- GRĂMESCU**: Interesant.
- BUBU**: Nu înțeleg.
- GRĂMESCU**: Cînd se întoarce Turbatu, eu o să ies puțin. Voi, rămîneți cu el, mai discutați, mai... (*Ambiguu.*) Vedeți ce faceți...
- SOTIR**: Adică, ce ?
- BUBU**: Tăceți, că vine ! (*Intră Turbatu, Tăcere. Se așază în același fotoliu. Bubu se postează în spatele lui.*)
- TURBATU**: Domnu' Grămescu, rămîne să ne vedem miine. (*Către ceilalți patru.*) Veniți împreună.
- GRĂMESCU**: Scuzați-mă o clipă. (*Iese. Moment de suspans. Cei patru se uită unul la altul, încremeniți. Turbatu îi studiază pe fiecare cu privirea.*)
- TURBATU**: Dar ce e cu tăcerea asta de mormînt ?
- VAVA**: Curat mormînt, tovarășe maior !
- BUBU** (*îi pune pistolul în ceafă ; ceilalți încuviințează cu privirile ; trage ; Turbatu cade cu capul pe spătarul fotoliului. Pauză îndelungă ; nici unul nu are curajul să-i privească pe ceilalți în ochi*): Asta e.
- GRĂMESCU** (*intră, solemn*): Se pare că altă soluție nu exista.

GIGI : Și-acum ?
VAVA : Să ne gândim la ce e de făcut.
SOTIR (ingrozit) : Nu trebuia așa ceva !
Nu trebuia !

GRĂMESCU : Taci ! Nu urla !
GIGI (transpirat) : Îmi pare rău, dar eu plec. Eu nu iau parte la așa ceva.

GRĂMESCU : Stai aici ! Ai fost de față, nu mai ai nici o scăpare. Doar dacă te duci să ne torni.

GIGI (isteric) : Nu vreau să iau parte la o crimă ! Nu vreau să fac pușcărie pentru uciderea unui om ! Poate are și el nevastă și copii, ca și mine !

GRĂMESCU : Avea nevastă, soacră și trei fete. Dar ce preferai ? Să plîngă copiii tăi, sau copiii lui ? (*Pauză.*) Ce-i de făcut ? Veniți cu o idee.

NUȚI (deschide ușa ; către Grămescu) : Dragă, stau de-o jumă' de oră în parking și te aștept.

BUBU (ca să nu observe Nuți că maiorul e mort, îi îndreaptă capul, se așază în fața lui și-i vorbește, ca și cum ar continua o discuție) : Dacă Dudu dribla spre dreapta și trăgea, eram calificat ! Categorie.

GRĂMESCU : Du-te înapoi și așteaptă. Vin imediat. (*Nuți pleacă.*) Clădirea are un beci. Duceți-l acolo.

GIGI : Și pe urmă ?
GRĂMESCU : Ne mai gândim. La noaptea, luăm o hotărâre.

BUBU : Cu ce-a venit maiorul pînă aici ?
GRĂMESCU : Cu mașina personală. (*Se uită pe fereastră.*) Mașina e jos. Trabantu-ăla verde.

BUVU : E perfect.
VAVA : De ce e perfect ?
BUBU : Îl urcăm în mașină, ieșim din oraș, îl așezăm la volan, dăm foc la mașină și-l aruncăm într-o prăpastie. (*Pauză.*)

SOTIR : Cum îl ducem pînă la mașină ?
BUBU : Simplu. Îl luăm doi inși de brațe și-l ținem ca și cum ar fi beat. Ia să facem o probă. (*Bubu și Sotir îl iau pe Turbatu de brațe, îl ridică și fac cu el o probă de mers.*)

GRĂMESCU : Da, se poate. Dar mai stăm zece minute, ca să se insereze bine. Cum îl urcați în mașină, dispăreți imediat. Tu, Gigi, mergi cu mașina ta în urma lor. După ce terminați, mă găsiți la „Hanul cu prepeleac”, în separeu.

TURBATU (tresare, ca și cum s-ar fi trezit din somn) : Băieți, nu e bine cum v-ați gândit. Voi nu vă dați seama că la autopsie mi se găsește glonțul în cap și toată înscenarea voastră cade ?

GIGI (nimeni nu realizează încă absurdul situației) : Eu n-am înțeles.

TURBATU : E simplu ca lumina zilei : din moment ce există un glonț în cap, e limpede că nimeni n-o să mai creadă c-am căzut în prăpastie din întâmplare și c-am ars. Căutați altă soluție.

BUBU : Da, are dreptate. Nu e bună ideea cu prăpastia. Cel mai bine ar fi să-l topim în var.

VAVA : Sau să-i legăm o piatră de gît și să-l aruncăm într-un lac.

TURBATU : Eventual, mă tăiați în bucăți, luați fiecare cite o bucată, vă urcați în cinci trenuri diferite și mă aruncați în cinci localități diferite. (*Cei patru, adică Bubu, Vava, Gigi și Sotir, realizează, brusc, că mortul e cel care vorbește, își ies din minți, urlă, îngroziți, și se aruncă pe ferestre. Maiorul i se adresează lui Grămescu, nedumerit.*) Ce-i cu ei, de ce s-au speriat ?

GRĂMESCU (omul care nu se mai miră și nu se mai sperie de nimic) : Nu știu. Sint oameni simpli, împovărați de superstiții și lipsiți de cultură.

TURBATU (ia pistolul de pe masă și-l pune în servietă) : Am făcut ieri trageri cu gloanțe oarbe și l-am uitat la mine. Pe chestia asta, s-ar putea să fiu sancționat.

GRĂMESCU (apatic) : Vă descurcați dumneavoastră, nu vă plîng. Aveți o mințe ca briciul. (*Ride.*) În ce hal i-ați speriat ! Știți că, dintr-o chestie ca asta, e posibil să nu-ți mai revii niciodată ? Poți să înnebunești.

TURBATU : Pe cuvîntul meu că figura a fost absolut neprevăzută. Uitasem complet de pistol. Ca dovadă, nici nu vă bag la dosar tentativa de omor, deși ați merita. Povestea rămîne între noi, ca o glumă bună. De ce stai așa pleoștit ? Mă, Grămescule, fii bărbat, mergi pînă la capăt.

GRĂMESCU (remontat) : Aveți dreptate, am să merg pînă la capăt. Ca un ade-vărat bărbat.

TURBATU : Noapte bună. Te aștept mâine. (*Pleacă.*)

GRĂMESCU : La revedere. (*Stă incremenit la birou, profund îngîndurat. Fumează. Apoi, brusc, ia o decizie : caută prin mai multe sertare și scoate o fringhie. Leagă fringhia de lustră, îi verifică rezistența, face un ochi, așază un scaun și-și viră capul în laț. Se gîndește o vreme, apoi strigă, patetic.*) Oameni ! Oameni ! Mă auziți ? Vreau să vă vorbesc. Mă auziți ? (*Confidențial.*) Viața mea se va sfîrși aici, în această seară. Veți zice : „Cu atît mai bine ; un ticălos mai puțin”. Dar vă întreb : ce contează, în fața morții, dacă ai fost bun sau rău ? Dacă ai fost un mizgerabil sau un sfînt ? Un prost sau un deștept ? Toți murim la fel : singuri și nefericiți. (*Plînge.*) Trăim o viață, iar la sfîrșit ne dăm seama că nu știm ce e viața. Ce e viața ? Dicționarele și manualele nu dau o definiție. Dar moartea ? Despre moarte nu știm absolut nimic. Nimic, nimic ! Savanții și filozofii sint toți niște es-

croci ! Niște haimanale ! De două mii de ani ocupă catedrele universităților și incasează premii Nobel foarte grase, dar nu e unul în stare să-mi spună ce se va întâmpla cu mine după ce mă spînzur. Ce va face bietul meu suflet ? Unde se va duce ? Iși va găsi locul în trupul unui melc sau al unui berbec merinos ? Sau va rătăci prin universul infinit, ca un ciine pribeag ? (Sună telefonul.) Alo ! Greșeală ! Nu face nimic. (Inchide. Se frămîntă.) Aș fi vrut să vă spun ceva frumos, care să vă înduioșeze, ceva care să vă facă să plîngeți. V-aș fi spus o poezie, dar n-am memorie, v-aș fi cîntat un cîntec, dar n-am voce... O să mă întrebați de ce mă spînzur. Pentru că nu vreau să merg la închisoare. Nu suport suferința fizică, constringerea, umezeala, frigul, mizeria, vulgaritatea, umiliința. Ieșind de-acolo, aș fi bătrîn, bolnav, istovit, neputincios, o cîrpă, o otreapă... Dacă mi s-ar da voie... (Sună telefonul.) Alo ! Du-te dracului ! Ți-am spus că e greșeală ! Ce te privește pe dum-

neata ce număr am ? Lasă-mă-n pace, sînt ocupat, vreau să mă spînzur ! (Inchide.) În sfîrșit, e tîrziu... N-am nimic să vă mai spun. A, da, mi-am adus aminte. Cînd eram copil (ride singur), am închis o gîrgăriță într-o sticlă. Ermetic. Fără hrană, fără apă. Am vrut să văd cît o să trăiască. A trăit un an, doi, trei, patru, cinci... Pînă cînd, într-o zi, dintr-o întimplare, s-a spart sticla. (Urlă.) Sîntem ca niște gîrgărițe... Niște... (Pauză.) De fapt, cred că acum înțeleg ce e viața. Viața e... (Sună telefonul. Se apleacă să ia receptorul, dar face o mișcare greșită și scaunul se răstoarnă ; rămîne spînzurat de frînghie. Cu ultimele puteri, strigă în receptor.) Alo ! E greșeală...

(Ușa se deschide și intră Nuți. Aceasta îl privește lung și fără uimire.)

NUȚI : Mă lași să te aștept o oră în frig și ploaie, udă flească, și tu te... Nesimțitul ! (Ia de pe birou pachetul cu țigări și bricheta lui Grămescu, își aprinde o țigară și pleacă.)

CORTINA

P.S. Autorul recomandă ca personajele Păsculete, Groapă și Turbatu să fie interpretate de același actor. Pentru a nu se știrbi cu nimic surpriza spectatorilor, firesc ar fi ca în caietul-program să nu se menționeze distribuția.

FOTOCRONICĂ

„Căruța cu artiști“ de Alecu Popovici, la Teatrul Dramatic din Brașov

